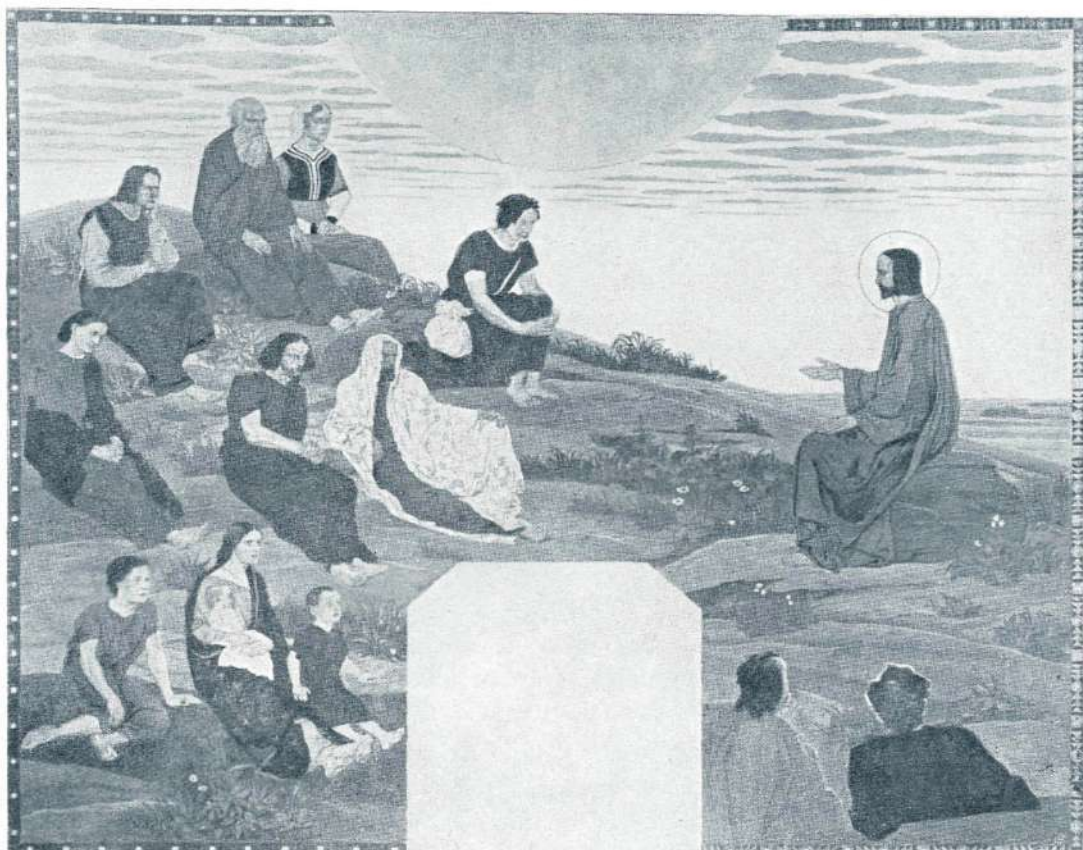

obleke, pojasnjuje vrsta tipov v posebni sobi; tako se bo zgodovinsko spoznanje pridružilo estetskemu. — Do kako lepih oblik pridemo, ako vodi pri izdelovanju cerkvenega orodja zgoraj označeno načelo, priča kadilnica sl. str. 61. Spodnji del kaj preprosta posoda, brez ornamentov; pokrov se dviga kakor kadilo, z njim skupaj raste, kakor gost oblak stremi v višavo; v svoji preprostosti je kaj izrazit in zmiseln. Isto velja o monštranci (sl. str. 62), izdelani po načrtu arhitekta Brauerja, ki skuša kolikor mogoče jedrnato predstaviti bistvo mon-

način: ali tako, da je kompozicija zgolj v ploskvi brez vse prostorninske globine, kar je dosledneje, ker vsakdo, kdor stoji pred oknom, ve, da ima pred seboj prozorno ploskev; ali tako, da slikar zakrije prozorni značaj stekla in nam skuša vzbuditi iluzijo prostorninske globine kakor na platnu. Pri Forstnerju, ki vseskozi dela v značaju materiala, je bilo jasno, da bo šel prvo pot. Toda težava je v predmetu, katerega je imel naslikati; okno mora predstavljati križ in sedem zakramentov — to so pa dejanja, prizori, ki se vrše

IGNAC STOLZ: PRIDIGA NA GORI.

štrance. V sredi kot žarišče piksida, posoda za sv. Telo; zlati žarki, ki jih zahteva naša predstava o monštranci, so kar najmanj poudarjeni, da ne odvrtaajo pozornosti od pikside; zato ne obloženi z ornamentalnimi motivi, kot navadno doslej, temuč le z enostavnim vmesnim motivom združeni v celoto. — Zelo plemenito delo se mi zdi cerkveno okno, izvršeno po načrtu slikarja Leopolda Forstnerja (sl. str. 63). Reprodukciija ne more dati tistega leska, ki ga ima smotrno porabljeno steklo. Vendar je tudi na njej razvidno, kako je slikar materialu primerno prikrojil kompozicijo. Steklo je mogoče poslikati na dvojen

v prostoru! Forstner si je pomagal. Prostor je označil, kolikor je neobhodno potrebno; v glavnem le s četverkotniki tlakovanih tal pri posameznih prizorih, ki so mu dali obenem priložnost, izrabit prednosti steklenega materiala. Sicer se je dosledno držal ploskovnega značaja stekla. Tako imamo pred oknom vtis resnične prozorne ploskve in vendar ne čutimo nedoslednosti, če zberemo pozornost na posamezen prizor.

Že vnaprej je gotovo, da mora umetnost, ki gre tako stvarjem do dna, ki skuša izraziti njih skrito bistvo, ki se otresa vseh nepotrebnih podrobnosti, ki teži doseči resničnejše oblike, da